

MEB Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının Öğretmen Görüşleri Kapsamında Değerlendirilmesi¹

Dr. Öğr. Üyesi İhsan Topcu
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi-Türkiye
ihstantopcu@cumhuriyet.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Ersoy
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi-Türkiye
ersoy.mustafa@gmail.com

Özet:

Birçok ülkede olduğu gibi, ülkemizde de öğretim programlarına destekleyici olması, eksikliklerin giderilmesi ve öğrenmenin tamamlanması amacıyla öğrencilere yönelik ilave eğitimlere ihtiyaç duyulmaktadır. Bilindiği gibi, tamamlayıcı eğitim ve merkezi sınavlara hazırlama amacıyla ihtiyaç duyulan bu eğitim ülkemizde uzun bir zamandır dershaneler aracılığı ile verilmekteydi. Başlangıçta tamamlayıcı bir eğitim vermek ve buna ihtiyaç duyan çok az sayıda öğrencinin devam etmesiyle başlayan dershanecilik sistemi zamanla çok büyük taleplerle karşılaşmış ve neredeyse resmi olarak kurulmuş eğitim kurumları olan okulların önüne geçer hale dönüşmüştür. Bunun üzerine dershanelerin kapatılması ve öğrencilerin ihtiyaç duyduğu destekleme eğitimini MEB bünyesinde verilmesi gündeme gelmiştir. Bu kapsamda verilecek olan eğitim Destekleme ve Yetiştirme Kursları DYK olarak planlandı ve uygulamaya konuldu. Bu araştırmanın amacı 2015 yılından itibaren uygulamaya konulan bu uygulamaya ilişkin öğretmenlerin görüşlerini ortaya çıkarmaktır. Çalışmada nitel araştırmalarda sık kullanılan olgubilim deseni tercih edilmiştir. Farklı branşlarda 20 öğretmenden oluşan katılımcılarla görüşmeler yapılmış ve elde edilen veriler analiz edilerek bulgulara ulaşılmıştır. Öğretmenlerin destekleme kurslarını faydalı buldukları, destekleme ve yetiştirme kurslarında görev almadaki başlıca sebeplerinin ek gelir elde etmek ve hizmet puanlarını artırmak olduğunu bulgusu elde edilmiştir. Karşılaşılan sorunlar daha çok öğrencilerin motivasyonunun düşük olması ve devamsızlık yapmalarıdır. Bu kursların daha verimli geçebilmesi için öğrencilerin ve velilerin kurslar hakkında bilinçlendirilmesi ve materyal eksikliklerinin giderilmesi gerektiğini bildirmişlerdir. Bu bulgular doğrultusunda öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Etkili eğitim, Destekleme Kursları, Yetiştirme kursları, Sınavlara hazırlık, Tamamlayıcı eğitim

Önerilen Atıf

Topcu, İ. & Ersoy, M. (2019). MEB destekleme ve yetiştirme kurslarının öğretmen görüşleri kapsamında değerlendirilmesi, *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, Cilt: 10, Sayı: 3, 2019, ss. 61-75, DOI: 10.19160/ijer.645227

¹ Bu makale 1-3 Mayıs 2018 tarihinde yapılmış olan 13. Uluslararası Eğitim Yönetimi Kongresinde sözlü bildiri olarak sunulan çalışmanın geliştirilmiş halidir.

**E-Uluslararası Eğitim
Araştırmaları Dergisi,**
Cilt: 10, Sayı: 3, 2019, ss.61-75

DOI: 10.19160/ijer.645227

Gönderim : 11.11.2019
Kabul : 17.12.2019

GİRİŞ

Her ülkenin eğitim sistemi kendi amaçlarını daha iyi yerine getirebilmek ve etkililiği sağlayabilmek için çalışır. Bu doğrultuda Türk eğitim sistemi de temel eğitim ve ortaöğretim düzeyinde daha nitelikli ve etkili bir eğitim verebilmek için zaman zaman bir takım yeni uygulamalar getirmektedir. Bu uygulamalardan biri Şubat 2015 tarihli ve 2689 sayılı Tebliğler Dergisinde yayımlanan yönetmelik esaslarına göre verilecek olan örgün ve yaygın eğitimi Destekleme ve Yetiştirme Kursları (DYK)'dır. Her ne kadar ilgili yasal düzenlemede örgün ve yaygın eğitimi desteklemek olduğu açıkça belirtilmiş olsa da bu kursların temel amacı kurslara katılan öğrencilerin eksikliklerini tamamlamak ve kademeler arası geçişte önemli bir yer tutan merkezi sınavlara hazırlamak şeklinde algılanmaktadır. DYK daha çok böyle algılsa da Millî Eğitim Bakanlığı'nın temel amacı okulları daha etkili hale getirmek ve eğitim sisteminin amaçlarını gerçekleştirmesini sağlamaktır. Eğitim kurumlarının etkililiği, öğretim ve eğitim faaliyetlerinin planlı, programlı ve amaçlı bir şekilde yürütülmesiyle olanaklıdır. Öğretim programları temelde hedef, öğretme süreci ve değerlendirme olmak üzere üç ana kısımdan oluşur. "Öğrenciye kazandırılan veya kazandırılması planlanan her bir hedef aynı zamanda bir kazanım olarak ifade edilebilir. Bilgi, beceri, tutum ve davranışların kazanılması ya da değiştirilmesi ise öğrenme olarak tanımlanmaktadır" (Schunk, 2011. Akt. [Göksu ve Gülcü](#), 2016, s.154).

Eğitim sisteminin ve okulların etkililiği bu bilgi, beceri, tutum ve davranışların kazandırılmasıyla olanaklıdır. Okulların öncelikli görevi öğrencilere bunların kazandırılmasını sağlamak ve toplumun tüm kesimlerine fırsat eşitliği dâhilinde daha nitelikli bir eğitim olanağı sunmaktır. Okulların bu hizmetleri tam olarak yerine getirememesi doğal olarak velilerde birtakım arayışlara yol açmıştır. Ülkemizde dershanelerin oluşum ve yaygınlaşma süreci bu şekilde ortaya çıkmıştır.

Birçok ülkede olduğu gibi, ülkemizde de öğretim programlarına destekleyici olması, eksikliklerin giderilmesi ve öğrenmenin tamamlanması amacıyla öğrencilere yönelik ilave eğitimlere ihtiyaç duyulabilir. Tamamlayıcı eğitim olarak veya merkezi sınavlara hazırlama amacıyla ihtiyaç duyulan bu eğitim dershaneler aracılığı ile veya okulların kendi bünyesinde verilebilir. Ancak ülkemizde bu ihtiyaç daha çok ailelerin desteği ve dershaneler aracılığıyla vermeye başlandı. Başlangıçta tamamlayıcı bir eğitim vermek ve buna ihtiyaç duyan çok az sayıda öğrencinin devam etmesiyle başlayan dershanecilik sistemi zamanla çok büyük taleplerle karşılaştı ve neredeyse resmi olarak kurulmuş eğitim kurumları olan okulların önüne geçer hale dönüştü. Bu durum zamanla eğitim sistemi içerisinde çok ciddi görülebilecek sorunlara yol açmıştır. Bunlar, eğitim hizmetlerinin ticari hale dönüştürülmesi, ekonomik durumu iyi olmayan aileleri maddi olarak zor durumda bırakması, öğrencilerin sosyal gelişimini olumsuz yönde etkilemesi, okullarda yürütülen eğitim-öğretim etkinliklerini olumsuz etkilemesi, ezbere ve örnek çözümleri hatırlamaya dönük dersler olması, eğitimde eşitlik ilkesine zarar vermesi şeklinde sıralanmaktadır ([Bozbayındır ve Kara](#), 2017, s.337). Bu sorunların eğitimde var olan eşitsizlikleri, bölgesel, toplumsal ve sınıfsal farklılıkları artırdığı yapılan akademik çalışmalarla ortaya konduğu görülmektedir ([Bacanlı ve Domyacı](#), 2013; [Saltık](#), 2015; [Bozbayındır ve Kara](#), 2017). Ortaya çıkan bu sorunlara çözüm getirmek ve eğitimde fırsat eşitliğinin sağlamak amacıyla, bakanlık 2015 yılından itibaren, talep bulunan ve belirli koşulları sağlayan tüm ortaokul ve liselerde destekleyici eğitim kapsamında kurslar vermeye başlamıştır ([MEB](#), 2014; [Saltık](#), 2015; [Akkaya](#), 2017).

Destekleme ve yetiştirme kurslarının açılması ve yürütülmesi ile ilgili usul ve esaslar ilgili yönergeyle düzenlenmiştir. Buna göre "kurslar, fizikî kapasitesi ve öğrenci/kursiyer potansiyeli yeterli olan resmî ortaokullar, imam-hatip ortaokulları, ortaöğretim kurumları ile halk eğitimi merkezi müdürlüklerine bağlı olarak açılır" ([MEB](#), 2014). İlgili yönergede kursların amaçları açıkça belirtilmemiş olmakla beraber, "kurs programlarının hazırlanmasında kursun destekleyici ve yetiştirici nitelikte olmasına dikkat edilir" (Madde 10) ifadesi kullanılmıştır. Kursların amacı

destekleme ve yetiştirme olmakla birlikte bu kurslara katılan öğrencilerin amacı veliler tarafından daha çok merkezi sınavlara hazırlanmak olarak algılanmaktadır.

Eğitimde fırsat ve imkan eşitliğini sağlamak, tüm gelişmiş ülkelerde olduğu gibi Türk eğitim sisteminin de temel ilkelerindedir. Bununla birlikte farklı etkenler fırsat ve imkan eşitliğini uygulamayı zorlaştırmaktadır. Bölgesel özellikler, okulun bulunduğu çevre, ailelerin sosyoekonomik durumu, kırsal ve kentsel yaşam arasındaki farklar fırsat ve imkan eşitliğinin uygulanmasını güçleştirmektedir (Toprakcı, 2010; Yıldırım, Yıldırım ve Ceylan, 2017). Destekleme ve yetiştirme kursları bu açığı kapatmak, özel kurslara ve derslere ulaşım olanağı olmayan öğrencilere bu imkânı sağlamak adına önemli bir girişim olarak görülebilir.

Özel dersanelere ve kurslara yönelik talep sadece bize özgü bir durum olmayıp birçok ülkede yaygın olarak görülen bir durumdur. Kim (2007)'in tespit ettiği gibi, "Doğu Asya'da ve bazı Avrupa ülkelerinde saygın üniversitelere girmek için rekabete dayalı üniversite sınavlarının olması ve yüksek sosyal sınıfa mensup olma isteği özel derslere ihtiyaç duyulmasının temel sebepleri olarak görülmektedir. Gelişmekte olan ülkelerde, devlet eğitim sistemindeki kısıtlı kaynaklar özel derse ihtiyaç duyulmasının sebebi olarak öne sürülmektedir" (akt. Demir Başaran ve Narinalp Yıldız, 2017, s.1157). Güney Kore, Hong Kong, Yunanistan ve Japonya gibi üniversiteye girişin merkezi sınavlarla yapıldığı ülkelerde özel ders veren kurumlar oldukça yaygın bir şekilde faaliyet göstermektedir (Demir Başaran ve Narinalp Yıldız, 2017, s.1157).

Sanıldığına aksine özel derslere, kurslara ve dersanelere yönelen öğrencilerin büyük bölümünün akademik başarısı yüksektir. Bu öğrenciler geleceğe belirli hedefleri olan öğrencilerdir ve diğer öğrencilerle daha iyi rekabet edebilmek için ilave dersler ve kurslar alırlar. O nedenle ekonomik durumu iyi olan ailelerin çocukları diğerlerine göre daha avantajlı durumdadır. Esasında bakanlık dezavantajlı durumda olan öğrencilere bu kurslara ücretsiz katılma imkânı sağlayarak önemli bir adım atmıştır. DYK uygulaması ile fırsat eşitsizliğinin bir ölçüde giderilmesi düşünöldü. Bu yönüyle önemsenecek bir uygulama olan bu kursların açılması kadar amaçlara ne kadar yaklaşılabildiği de önemlidir.

Bu çalışmanın amacı 2015 yılından itibaren tüm ortaokul ve liselerde verilmeye başlanan bu kursların nasıl yürütöldüğünü ve amaçlarına ulaşma düzeyini araştırmaktır. Daha açık bir ifadeyle, bu kursların gerçek anlamda eğitimde fırsat eşitsizliğini ne ölçüde giderebildiğini, öğrencilerin sosyal gelişimine ne ölçüde katkıda bulunduğunu, velileri maddi anlamda zorlayan dersane ve özel ders için bütçe ayırma ihtiyaçlarını ne ölçüde azaltabildiğini ve akademik başarıya nasıl katkıda bulunabildiğini kısmi olarak da olsa ortaya koymaktır.

Yukarıda ifade eden amaçlar doğrultusunda araştırmanın problem cümlesi ve alt problemleri belirlenmiştir. Araştırmanın problem cümlesi, 'DYK da görev alan öğretmenlerin bu kursların yürütölmeleri ve amaçlarına ulaşmasına ilişkin görüşleri nelerdir?' şeklinde belirlenmiştir. Alt problemler ise aşağıda verilmiştir:

1. Öğretmenlerin DYK da görev alma sebepleri nelerdir?
2. DYK da kullanılan materyaller ile öğretim yöntem ve teknikleri nedir?
3. Destekleme ve yetiştirme kurslarının öğrenciye katkıları nelerdir?
4. Destekleme ve yetiştirme kurslarında yaşanan sorunlar nelerdir?
5. Bu kursların daha verimli ve etkili olması için neler yapılabilir?

YÖNTEM

Araştırma Modeli:

Bu araştırmada olgu bilim deseni kullanılmıştır. Olgu bilim deseni nitel araştırmalarda çok kullanılan yöntemlerden birisidir (Patton, 2002; Creswell, 2003; Christensen, Jonson ve Turner, 2015). Olgu bilim çalışmalarında bir durum veya olguların tüm derinlemesine incelenmesi amaçlanır. Olgu bilim deseni farkında olduğumuz ama ayrıntılı bir şekilde bilgilere ve anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanır. Aynı zamanda olay ve olgulara ilişkin yaşantıları, algı görüş ve düşünceleri ortaya çıkarmaya yöneliktir (Yıldırım ve Şimşek, 2006, 72-75).

Çalışma Grubu:

Araştırmanın örnekleminin belirlenmesinde ölçüt örnekleme ve maksimum çeşitlilik tekniği tercih edilmiştir. Bu araştırmada öğretmenlerin bu kurslarda görev almış olması ölçüt olarak alınmıştır. Maksimum çeşitlilik örnekleme göreceli olarak küçük bir örneklem oluşturmak ve bu örnekleme çalışılan probleme taraf olabilecek bireylerin çeşitliliğini maksimum derecede yansıtmak için tercih edilmiştir (Patton, 2002, 2014; Yıldırım ve Şimşek, 2006, 108). Böylece incelenen konuya ilişkin derinlemesine bilgiye sahip daha fazla bireyi örnekleme alabilmeyi sağlamaktır.

Araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 eğitim öğretim yılında Sivas il merkezinde bulunan ortaöğretim okullarında görevli öğretmenler oluşturmaktadır. Bu okullarda çalışmakta olan ve aynı zamanda destekleme ve yetiştirme kurslarında görev almış 20 öğretmen çalışma grubu olarak belirlenmiştir. Bu kurslarda görev almış farklı branşlardan öğretmenlerin görüşleri alınarak farklı verilerin elde edilmesi amaçlanmıştır. Böylece veri çeşitliliği sağlanmaya çalışılmıştır. Araştırma grubunda 15 kadın ve beş erkek öğretmen yer almıştır. Katılımcı olarak belirlenen bu 20 öğretmene (Ö1, Ö2, Ö3, ... Ö20) şeklinde kodlar verilmiştir. Katılımcı öğretmenlerin profiline ilişkin veriler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 1:

Katılımcıların Kodları ve Demografik Özellikleri

Katılımcı	Cinsiyet	Öğrenim Düzeyi	Branşınız	Mesleki Kıdeminiz
Ö 1	Kadın	Lisans	Türkçe	12
Ö 2	Erkek	Lisans	Matematik	13
Ö 3	Erkek	Lisans	Türkçe	23
Ö 4	Kadın	Lisans	Matematik	17
Ö 5	Erkek	Yüksek Lisans	Fen Bilgisi	8
Ö 6	Erkek	Lisans	Din Kültürü	11
Ö 7	Erkek	Lisans	Fen Bilgisi	20
Ö 8	Erkek	Lisans	Din Kültürü	28
Ö 9	Kadın	Lisans	Türkçe	15
Ö 10	Kadın	Lisans	Sosyal	16
Ö 11	Erkek	Lisans	İngilizce	18
Ö 12	Erkek	Lisans	Fen Bilgisi	9
Ö 13	Kadın	Yüksek Lisans	Sosyal	5
Ö 14	Erkek	Lisans	Matematik	12
Ö 15	Erkek	Lisans	İngilizce	10
Ö 16	Erkek	Yüksek Lisans	Fen Bil.	6
Ö 17	Erkek	Yüksek Lisans	Sosyal Bil.	9
Ö 18	Erkek	Lisans	Matematik	17
Ö 19	Erkek	Lisans	Türkçe	21
Ö 20	Erkek	Lisans	Fen Bil.	19

Verilerin Toplanması

Bu araştırmanın veri kaynağı doğrudan DYK'larda görev alan öğretmenlerdir. Veriler görüşme yoluyla toplanmıştır. Verilerin toplanmasında araştırmacıların geliştirdiği yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılmıştır. Görüşme formunda yer alan soruların amaca uygunluğunu kontrol etmek amacıyla eğitim yönetimi alanında uzman iki akademisyenin görüşü alınmıştır. Belirlen soruların ve sondaların yer aldığı bir taslak görüşme formu oluşturularak katılımcıların dışında bir öğretmen ile görüşme yapılmış, bu sürecin sonrasında görüşme formuna son şekli verilmiştir. Görüşme formundaki soru ve sondaalara aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

1. Sizce öğretmenler DYK da ne amaçla görev alıyorlar?
2. Bu kurslarda kullanılan materyaller ile öğretim yöntem ve teknikleri nedir?
Sonda: MEBin sağladığı kaynaklar dışında materyal kullanılıyor mu?
Sonda: Ne tür materyaller kullanılıyor?
3. Destekleme ve yetiştirme kurslarının öğrenciye ne gibi katkıları olduğunu düşünöyorsunuz?
4. Sizce destekleme ve yetiştirme kurslarında yaşanan en önemli sorunlar neler?
Sonda: Bu sorunlar nelerden kaynaklanıyor?
5. Sizce bu kursları daha verimli ve etkili hale getirmek için neler yapılmalı?
Sonda: Üst düzey yöneticiler neler yapabilir?
Sonda: Öğretmenler neler yapmalı?
Sonda: Veliler neler yapabilir?

Görüşmeler ortalama 30 dakika sürmüş ve görüşmelerin kaydedilmesini istemeyen katılımcıların verdiği yanıtlar not almak suretiyle veriler toplanmıştır.

Verilerin Analizi:

Görüşmelerden elde edilen veriler önce ham veri halinde yazılı hale getirilmiştir. Daha sonra veriler, içerik analizi ve betimsel analiz yoluyla yorumlanmıştır ve bulgulara ulaşılmıştır. İçerik analizi sürecinde [Robson \(2015\)](#)'ın içerik analizi için önerdiği aşamalar takip edilmiştir. Buna göre birinci aşama kodlama aşamasıdır. Bu aşamada aynı kuramsal düşönceleri içeren veriler belirlenmiştir. İkinci aşama gruplandırma ve kategorilere ayırma aşamasıdır. Kodlanan veriler bu aşamada kategorilere ayrılmıştır. Üçüncü aşamada ise birbirleriyle ilişkili olanlar bir tema altında biraraya getirilmiştir. Daha sonra da temaların düzenlenmesiyle bulguların tanımlanması aşaması gerçekteştirilmiştir.

Geçerlik ve Güvenirlik:

Verilerin kodlanması iki araştırmacı tarafından gerçekteştirilmiş ve daha sonra karşılaştırmaları yapılmıştır. [Miles ve Huberman](#)'ın (1994) kodlayıcılar arası güvenirlik formölüne göre (uyuşum / uyuşum + uyuşmama x 100) güvenirlik hesaplamaları yapılmıştır. Güvenirlik analizi sonucunda uyuşum yüzdesi % 81 olarak bulunmuştur. Katılımcıların rumuzları Ö1, Ö2, Ö3... şeklinde kodlanmıştır. Doğrudan alıntılarda katılımcı rumuzları cümlelerin sonuna eklenmiştir.

BULGULAR

Öğretmenlerin kurslarda görev alma sebepleri

Bu araştırmanın birinci alt problemi destekleme ve yetiştirme kurslarında görev alan öğretmenlerin bu kurslarda görev alma nedenlerini belirlemektir. Bu alt amaca ilişkin elde edilen veriler göre, kurslarda görev alan öğretmenlerin çoğunun ek ücret için görev almayı tercih ettikleri anlaşılmaktadır.

Tablo 2:*Öğretmenlerin Destekleme ve Yetiştirme Kurslarında Görev Alma Sebepleri*

Kurslarda görev alma sebepleri	f
Ek ders ücreti	14
Hizmet puanı	7
Öğrenci eksikliğini tamamlama	5
Konu tekrarı/tamamlama	4
Sınavlara hazırlama	3
Daha fazla soru çözme	2
Öğrenciyi kodlama alanına yönlendirme	1

Tablo 2 öğretmenlerin çoğunun (f=14) ders ücreti alabilmek için destekleme ve yetiştirme kursunda görev aldıklarını göstermektedir. Ücretten sonra en fazla görev alma sebebi ise hizmet puanı elde edilmesi (f=7) amacıdır. Kurslarda görev alma sebeplerinin öğrenci eksikliklerini tamamlamak olduğunu söyleyenlerin sayısı beş (f=5) olarak görülmektedir. Bunların yanında öğretmenler konu tekrarı yapılmasına imkân sağlaması (f=4), öğrencileri sınava hazırlamak (f=3) ve daha fazla soru çözmek (f=2) içinde kurslarda görev aldıklarını ifade etmişlerdir. Bir öğretmen ise kursta görev almasına sebep olarak öğrenciyi kodlama alanına yönlendirmek (f=1) göstermiştir.

Bu kurslarda görev alma nedenini bir matematik öğretmeni "...öğrencilere daha fazla soru çözümü yapmak için" (Ö2) şeklinde açıklarken İngilizce branşından bir başka öğretmen "... 8.sınıf öğrencilerini sınava yönelik çalıştırmak ve aylık maddi gelirimini artırmak için" (Ö7) ifadesini kullanmıştır. Branşı Türkçe olan bir başka öğretmenin (Ö19) "kurslarda görev alma sebebim ek ders ücreti ve hizmet puanı için" demesi aslında bu kursların öğrencilerin eksikliğini giderme ve sınavlara hazırlama yerine öğretmenleri ekonomik ve mesleki olarak tatmin etme şeklinde görüldüğüne bir örnektir.

Bunun yanında ek ders ücreti ve hizmet puanı gibi nedenlerle kurslarda görev almış olsalar da " ders eksikliklerini tamamlama ve derse takviye amacıyla" (Ö18) bu kurslarda görev aldığını söyleyenler de olmuştur. "... öğrencileri kodlama alanına yönlendirmek için" (Ö5) diyen tek öğretmen ise fen bilgisi öğretmeni olmuştur. Diğerlerinden farklı olarak kodlamaya önem veren bu öğretmen, muhtemelen daha önce öğrencileri arasında kodlama hatası yapan öğrenciler bulunduğu için öğrencilerin bu kurslarda bu tür hatalardan kurtulacağını düşünmüş olabilir.

Kurslarda kullanılan öğretim yöntem ve teknikleri

Öğretmenlerin destekleme ve yetiştirme kursunda kullandıkları öğretim yöntem ve tekniklerine ilişkin görüşleri Tablo 3 de verilmiştir. Buna göre öğretmenlerin çoğunluğu soru-cevap (f=14) tekniğini tercih ettikleri anlaşılmaktadır. Düz anlatım yoluyla ders anlattıklarını söyleyenlerin sayısı yedi (f=7) ve test çözmeyi tercih edenlerin sayısı da yedi (f=7) olarak ortaya çıkmıştır.

Tablo 3:*Öğretmenlerin Destekleme ve Yetiştirme Kurslarında Kullandıkları Yöntem ve Teknikler*

Kullanılan Yöntem ve Teknikler	f
Soru- cevap	14
Test çözme	7
Düz Anlatım	7
Tartışma	3
Sunum	2
Çalışma Kâğıtları	2
Uygulama	1

Branşı sosyal bilgiler olan bir öğretmen (Ö17), " branşım gereği daha çok konuyu ben anlatıyorum. Bazen de sınava yönelik soru çözüyoruz" şeklinde açıklama yaparken bir matematik öğretmeni (Ö14) ise " öğrencilerin seviyesi çok farklı. Öğrencilerin seviyelerine uygun çalışma kâğıtları hazırlayarak ders yapıyorum" ifadesini kullanmıştır. Başka bir matematik öğretmeni (Ö2) ise "genelde test çözüyoruz. Buraya gelen öğrenciler daha çok sınav için geliyor." demektedir.

Branşı Türkçe olan 21 yıllık deneyime sahip bir diğer öğretmen (Ö19) "... düz anlatım, soru- cevap yöntemlerini kullanıyorum." şeklinde açıklamıştır. Bu açıklamayı yapan Türkçe öğretmeni bu araştırmanın katılımcıları arasında 20 yıl ve üzerinde öğretmenlik hizmeti olan dört öğretmenden birisidir. Buradan da anlaşılmaktadır ki öğretmenlik deneyimi artmakla birlikte kullanılan yöntem ve teknikler fazla değişmemektedir. Soru cevap yöntemini kullandığını ve konu tekrarı yaptığını ifade eden diğer bir öğretmen ise 28 yıllık hizmeti olan din Kültürü öğretmenidir (Ö8). "Tekrar, soru-cevap ve düz anlatım yöntemlerini kullanıyorum" (Ö8).

Sunum yoluyla ders anlattığını ifade eden öğretmenlerden birisi (Ö16) Fen bilgisi öğretmenidir. Altı yıllık deneyime sahip ve aynı zamanda yüksek lisans yaptığı anlaşılan bu öğretmen ise " derslerde öğrenciler çok isteksiz ve genelde sıkılırlar. O nedenle farklı şeyler deniyorum, sunumlar yapıyorum" ifadesini kullanmaktadır. Branşı sözel olan öğretmenlerin daha çok düz anlatım yaptıkları, fen ve matematik branşı öğretmenlerinin ise daha çok soru cevap ve test çözmeye yöneldiği anlaşılmaktadır. Tartışma yoluyla derslerini yaptığını ifade eden öğretmenlerin (Ö6, Ö10, Ö17) sayısı ise üçtür. Sadece bir öğretmenin (Ö5) uygulamaya yer verdiği anlaşılmıştır. Öğretmenlerin kurslarda kullandığı materyallerin ise bakanlıkça kullanılması istenilen ders kitapları ve çalışma kitaplarından oluştuğu anlaşılmaktadır.

Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının Öğrenciye Katkısı

Destekleme ve yetiştirme kurslarının temel amacı öğrencilerin örgün ve yaygın eğitimdeki eksikliklerini gidermektir. Bu yönüyle ele alındığında kursların amacına ulaşması bu kurslara katılan öğrencilere katkı düzeyidir. Eğitim sisteminin eksikliklerini gidermek ve eğitimde dezavantajlı gruplara katkı sağlamak amacıyla açılan bu kursların öğrencilere ne derece faydalı olduğu, istenilen faydayı sağlayıp sağlamadığı önemli bir husustur.

Bu kursların öğrenciye ne tür katkılar sağladığına ilişkin öğretmen görüşleri Tablo 4'te verilmiştir. Tablo incelendiğinde bu kursların öğrenciye katkısı hakkındaki öğretmen görüşlerinin farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 4:

Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının Öğrenciye Katkıları

Öğrenciye katkıları	f
Öğrenciye farklı etkinlikler yapıldığı için öğrenme eksiklikleri gideriliyor.	10
Öğrencilerin ders başarısı artıyor.	6
Öğrencinin soru çözmesini sağlıyor.	5
Öğrencinin tekrar etmesini sağlıyor.	4
Öğrenci motivasyonu artıyor.	3
Öğrenciye katkısı yoktur.	2

Araştırmaya katılan 20 öğretmenin yarısı (%50) bu kursların öğrenme eksikliklerini giderdiği görüşündedir. Başka bir ifadeyle, öğrencilere yönelik farklı etkinlikler yapıldığı için öğrenme eksiklikleri gideriliyor (f=10) diyenler birinci sırada yer almaktadır. Altı öğretmen bu kursların öğrenci başarısını artırdığını düşünmektedir. Diğer görüşler ise şu şekilde ortaya çıkmıştır: öğrencinin soru çözmesini sağlıyor (f=5), öğrencinin tekrar etmesini sağlıyor (f=4) ve öğrenci motivasyonu artıyor (f=3) şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra iki öğretmen (f=2) kursların öğrenciye katkısı olmadığı yönünde görüş belirtmiştir.

Branşı matematik olan bir katılımcı (Ö2), " ... yapılan alıştırma ve etkinliklerle öğrenciler eksikliklerini tamamlıyor. Derslerde öğrendiklerini tekrar etmiş oluyorlar" şeklinde görüş belirtmiştir. Benzer bir düşünce de olan Fen Bilgisi öğretmeni (Ö7), " derslerde anlayamayan öğrenciler bu kurslarda tekrar edilince konuyu anlıyorlar. Daha iyi pekiştiriyorlar. O nedenle faydalı buluyorum." ifadesini kullanmıştır.

Katılımcılar, genel olarak bu kursların öğrencilere tekrar etme, soru çözme olanağı sağladığı için onların başarısını artırdığını, onları motive ettiği ve eksiklerini giderdiğini düşünmektedirler. Branşı Din Kültürü olan katılımcı (Ö8) "Devam eden öğrencinin ders başarısını artırdığını düşünüyorum. Eksik kalan, anlamadığı yerleri daha rahat sorup öğrenme imkanı oluyor." görüşünü belirtmiştir. Başka bir Türkçe öğretmeni (Ö 19) ise "Dershanelere olan ihtiyacı azalttığı için öğrenciye katkısı olduğunu düşünüyorum. Dersin devamı niteliğinde olduğu için öğrenci eksiklerini daha iyi görmektedir." şeklinde görüş belirtmiştir.

Bununla birlikte iki öğretmen (Ö11 ve Ö 17) bu kursların öğrencilere pek fazla katkı sağlamadığı düşüncesindedirler. Bu öğretmenlerden birisi (Ö11) "Ücretsiz olduğu için öğrenciler yeteri kadar ilgi göstermiyor. Bu yüzden de öğrenciye katkısı çok fazla olmuyor." cümleleriyle düşüncesini ifade etmiştir.

Destekleme ve Yetiştirme Kurslarında Karşılaşılan Sorunlar

Destekleme ve yetiştirme kurslarının verimliliğinin önemli bir göstergesi de bu kursların işleyiş sürecidir. Yürütülen kurslar istenilir bir şekilde ve sorunsuz olarak devam ediyorsa amaca ulaşmak daha olasıdır. Kursların işleyiş sürecine baktığımızda öğretmenlerin beklenenin üzerinde bazı sorunların ve eksikliklerin olduğunu dile getirdikleri görülmektedir. Bu sorunlar ve eksiklikler Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5:

Destekleme ve Yetiştirme Kurslarında Yaşanan Sorunlar

Sorunlar	f
Öğrencilerin devamsızlık yapması	11
İstekli olmayan öğrencinin problem yaratması	7
Ücretsiz olması verilen önemi azaltması	6
Öğrencinin seçtiği öğretmene verilmemesi	4
Materyal eksikliği	2

Tablo 5 incelendiğinde kurslarda görülen en önemli sorun öğrenci devamsızlığıdır. Öğretmenlerin destekleme ve yetiştirme kursunda karşılaştıkları sorunların başında bu gelmektedir. Katılımcıların yarısından fazlası (f=11), bu soruna işaret etmektedir. Bilindiği gibi eğitimde yapılan bir etkinliğin verimli olabilmesi büyük ölçüde öğrencinin o etkinliklere aktif katılımıyla mümkündür. Kursa düzenli olarak devam etmeyen öğrencilerin bu uygulamadan beklenen verimi almaları da düşünülemez. Bu sorunla ilgili olarak bir Fen Bilgisi öğretmeni (Ö7) şöyle demektedir: "Öğrencilerin devamsızlık yapması ve materyal eksikliğimizin olması karşılaştığımız en önemli sorunlardır." Bir matematik öğretmeni (Ö14) de benzer ifadeleri kullanmıştır. "Öğrencinin ilgisizliği ve devamsızlığı yaşadığımız en büyük sorunlardan biridir."

Karşılaşılan diğer önemli bir sorun da istekli olmayan öğrencinin problem yaratması (f=7) olarak görülmektedir. Kursların ücretsiz ve herkese açık olması bu kurslara gerçekten ihtiyacı olan ve istekle katılmayı tercih eden öğrencilerin yanı sıra, aile baskısıyla ve istemeyerek giden öğrencilerin de kurslara geldiğini göstermektedir. Bu da doğal olarak diğer öğrencilerin kurslardan daha verimli yararlanabilmelerini engellemektedir. Bununla ilgili olarak bir katılımcı, Fen Bilgisi öğretmeni (Ö20), "Derste sorun çıkaran öğrenciler evden kurtulmak için kursa gelerek katkı sağlamak isteyen öğrencileri engellemektedir" ifadesini kullanmıştır. Branşı Sosyal bilgiler

olan bir başka katılımcı da, "Öğrencinin ilgisiz olması en büyük problemimiz olduğunu düşünüyorum. Öğrenciler bu kursların amacını yeteri kadar anlamıyor." demektedir.

Kursların ücretsiz olarak tüm öğrencilere verilmesinin bu kursların önemini azalttığını ifade edenler (f=6), de bunu bir sorun olarak üçüncü sıraya koymuşlardır. Diğer dile getirilen sorunlar ise öğrencinin seçtiği öğretmene verilmemesi (f=4) ve materyal eksikliği (f=2) şeklinde ortaya çıkmıştır.

Destekleme ve Yetiştirme Kurslarının Verimliliğinin Sağlanması

Araştırmanın önemli bir alt problemi de uygulamaya konulan bu kursların daha iyi yürütülebilmesi ve verimli olabilmesi için neler yapılabileceğinin öğretmenlerin görüşleriyle belirlenmesidir. Buna ilişkin öğretmen görüşleri aşağdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 6:

Kursların Verimliliğinin Sağlanmasına Yönelik Öneriler

Kursların Verimliliği İçin Öneriler	f
Kurs konusunda öğrenci ve velilerin bilinçlendirilmesi	13
Materyal ve kaynak sorununun çözülmesi	6
Temel dersler dışındaki kurslara da yönlendirilmesi	3
Ders planlamasının daha düzgün yapılması	2
Öğrencinin seçtiği öğretmenden ders alması	2
Öğrenci devamsızlığının takip edilmesi	2
Öğrenciyi öğretmenin seçmesi	1
Seviye gruplarının oluşturulması	1
İl genelinde deneme sınavlarının yapılması	1

Öğretmenler destekleme ve yetiştirme kurslarıyla ilgili olarak velilerin ve öğrencilerin yeterince bilinçli olmadığını düşünmektedirler. Öğretmenler kursların daha verimli olması için kurslardan yararlanacak olan öğrencilere ve onların velilerine yeterince bilgi verilmesi gerektiğini düşünmektedirler. Tablo 6'ya göre, kurs konusunda öğrenci ve velilerin bilinçlendirilmeli diyenler (f=13) ilk sırada gelmektedir. İkinci sırada görülen önerinin ise kurslarda kullanılan kaynaklarla ilgili olduğu anlaşılmaktadır. Materyal ve kaynak sorununun çözülmesi gerekir diyen katılımcı sayısı altıdır.

Bu önerilere ilişkin öğretmenlerin kendi ifadelerinden bazıları burada verilmiştir., branşı Türkçe olan kadın bir katılımcı (Ö9): "Öğrenciler bilinçlendirilerek, eksikliklerinin kapatılması için yararlı olduğunun farkına vardırılması gerekiyor." ifadesini kullanmıştır. Başka bir katılımcı (Ö9), "Öğretmen öğrenci veli işbirliğinin olmasının verimi artıracasını düşünüyorum." demektedir. Materyal konusunda ise bir başka katılımcı (Ö3), "Destekleme ve yetiştirme kurslarının daha verimli geçebilmesi adına devletin daha fazla materyal sağlaması gerekir. Test kitabı gibi" önerisinde bulunmuştur. Kurslara herkesin kabul edilmesi yerine bazı ölçütlere göre öğrencilerin devam etmesi gerektiğini söyleyen bir başka öğretmen de (Ö16), "Kursların daha verimli geçebilmesi için kursa sadece öğretmenlerin seçtiği öğrenciler gelmeli ve seviye sınıfları oluşturulmalıdır." şeklinde bir öneride bulunmuştur.

Okullarda yürütülen destekleme ve yetiştirme kurslarının daha verimli ve etkili olabilmesi hususunda öğretmenlerin diğer önerileri şöyledir: Temel dersler dışındaki kurslara da yönlendirilme yapılmalıdır (f=3), öğrencinin seçtiği öğretmenden ders alabilmesi sağlanmalıdır (f=2), il düzeyinde sınavlar yapılarak öğrencilerin belirli seviyelere ve kriterlere göre kurslara devam etme hakkı verilmelidir.

SONUÇ TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu çalışmayla okullarda uygulanan destekleme ve yetiştirme kurslarında görev almış öğretmenlerin görüşleri araştırılmıştır. Bu amaçla öğretmenlere kurslarda görev alma sebepleri, kullandıkları öğretim yöntem tekniklerini, kursların öğrencilere katkısı, karşılaşılan sorunlarla ilgili görüşleri sorulmuştur. Ayrıca, bu kursların daha verimli olabilmesi için neler yapılması gerektiğine ilişkin önerileri alınmıştır. Elde edilen bulgular öğretmenlerin destekleme ve yetiştirme kurslarında görev almadaki başlıca sebebinin ek gelir elde etmek ve hizmet puanlarını artırmak olduğunu göstermektedir. Konuyla ilgili yapılan diğer çalışmalarda da benzer sonuçlar elde edilmiştir. Örneğin, [Göksu ve Gülcü \(2016\)](#)'nın de benzer bulgulara ulaştığı görülmektedir. Kurslarda öğretmenlerin büyük çoğunluğu düz anlatım, soru-cevap ve test çözme yöntemlerini kullandıklarını belirtmişlerdir. [Ünsal ve Korkmaz \(2016\)](#) da yaptıkları çalışmada benzer sonuçlara ulaşmışlardır.

Destekleme ve yetiştirme kurslarının öğrenciye olan katkısı ile ilgili bulgular incelendiğinde, öğretmenlerin büyük çoğunluğu öğrencilere katkısı olduğunu belirtmişlerdir. Derslerde yapamadıkları fazladan etkinlikleri bu kurslarda gerçekleştirerek öğrencilerin eksikliklerini tamamladıklarını belirtmişlerdir. Görüşlerine başvuru bazı öğretmenler ise öğrencilerle daha fazla soru çözümü gerçekleştirerek öğrencileri sınavlara daha iyi hazırladıklarını ifade etmişlerdir. [Ünsal ve Korkmaz \(2016\)](#) yaptıkları çalışmalarda bu sonucun dershaneye gitme nedenlerine benzediğini dile getirmişlerdir. Ayrıca öğretmenler çalışma alışkanlığı kazanamamış öğrenciler için tekrar yapması fırsatı sağlaması açısından öğrenciye katkı sağladığını belirtmişlerdir. Maddi imkânsızlık sebebiyle ek eğitim alamayan öğrencilerin bu kurslardan faydalandığı ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin hem akademik başarılarının arttığı hem de çeşitli etkinlikler için bir uygulama olduğu söylenebilir.

Destekleme ve yetiştirme kurslarında karşılaşılan sorunların başında öğrenci devamsızlığı görülmektedir. Öğrencilerin devamsızlık yapmaları sonucunda destekleme ve yetiştirme kursu için yayınlanan kılavuzda belirtilen madde gereğince kurstan kaydı silinmektedir. Yine aynı kılavuzda kurs sınıflarında öğrenci sayısı 10 un altına düştüğünde kurslar birleştirilmekte ya da kapatılmaktadır ([MEB, 2014](#)). Bu durum ise kursa devam eden öğrencinin derslerden verimli bir şekilde faydalanmasına engel olmaktadır. Kursların yürütülmesi sırasında yaşanan diğer sorunlar ise kullanılan materyallerin yetersizliği, derslerin aynı öğretmenler tarafından monoton olarak anlatılması ve öğrencilerdeki motivasyon eksikliği olarak belirlenmiştir. [Canpolat ve Göçer \(2017, s. 144\)](#) "Kursların yeni başlaması, dershanelerin ülke genelinde devam etmesi, velilerin ve öğrencilerin ilgisizliği, doğru bir planlama yapılmadan kursların başlaması, kursların geç başlaması, kursların ücretsiz olması gibi sebeplerin kursa katılımı ve ilgiyi azalttığı" bulgusuna ulaşmışlardır.

Ayrıca, öğretmenler derse aile zoruyla isteksiz ve ilgisiz gelen öğrencilerin dersi sabote ettiklerini düşünmekte ve bunu da ayrı bir sorun olarak görmektedirler. Bu öğrenciler dersin verimini düşürmekte ve disiplin sorunu ortaya çıkarmaktadır. Destekleme ve yetiştirme kurslarının ücretsiz olması öğrenciler için büyük bir avantaj olsa da bunun farkında olmayan öğrencilerin verdiği önemi azalttığı öğretmenler tarafından dile getirilmiştir. Ayrıca öğretmenler öğrencilerin seçimlerini dikkate almadan oluşturulan sınıflara kaydının yapılması, öğrencinin kursa olan ilgisini azaltmaktadır. Öğretmenler materyal eksikliğinin de sorun olarak dile getirmişlerdir.

Destekleme ve yetiştirme kursunun daha verimli geçebilmesi için yapılması gerekenlere ilişkin bulgular incelendiğinde, kurs konusunda öğrenci ve velilerin bilinçlendirilmesi gerektiğini dile getirmişlerdir. Öğrenci ve veliler yeterince bilgisi olmadığı için öğrencinin devamsızlığı artmakta ve derse olan ilgisi azalmaktadır. Öğretmenler ayrıca destekleme ve yetiştirme kurslarının verimli geçebilmesi için materyal eksikliklerinin giderilmesi gerektiği dile getirilmiştir. Öğrencilerin temel dersler dışındaki kurslara da yönlendirilmesi öğrencinin hem sosyalleşmesini hem de yeteneklerini geliştirmesini sağladığı dile getirilmiştir. Destekleme ve yetiştirme

kurslarındaki verimli geçebilmesi adına okul idarelerinin ders planlarını daha dikkatli yapması gerektiği belirtilmiştir. Öğrenciler öğretmenleri seçtikleri için, dersler çakışmakta ve öğrenci çakışan derslerden birini seçmek zorunda kalmaktadır.

Araştırmadan elde edilen bulgular ve varılan sonuçlara doğrultusunda araştırmacılar, uygulayıcılar ve eğitimde politika üretenler için aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

- Destekleme ve yetiştirme kurslarında öğrencilerin devamlılığını sağlamak için öğrenci ve veliler bilinçlendirilmelidir.
- Okullardaki materyal ve kaynak eksiklikleri giderilmelidir. Alternatif materyaller kullanılmalıdır.
- Temel derslerin yanında öğrencilerin yeteneklerini gelişebileceği kurslar da açılmalıdır.
- Hafta içi öğrenciler okul derslerinden sonra yaşadıkları yorgunluk nedeniyle derslere konsantre problemi yaşadıkları anlaşılmaktadır. Öğrencilerin kurstan aldıkları verimin artırılması için kursların hafta sonu verilmesi sağlanmalıdır.
- Okul idareleri öğrencileri kendi tercih ettikleri öğretmenler dışındaki öğretmene vererek sınıf oluşturmamalıdır. Öğrenci seçimleri dikkate alınarak programlar yapılmalıdır.

KAYNAKLAR

- Akkaya, A. (2017). Destekleme ve yetiştirme kurslarının öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kırşehir: Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü.
- Bacanlı, H. ve Domyacı, M. A. (2013). *Kapatılma veya dönüştürülme ayırımında dershaneler*. Ankara: Ankara Siyasal ve Ekonomik Araştırmalar Merkezi.
- Bozbayındır, F ve Kara, M. (2017). Destekleme ve Yetiştirme Kurslarında (DYK) karşılaşılan sorunlar ve öğretmen görüşleri temelinde çözüm önerileri *Sakarya University Journal of Education*, 7(2), 324-349.
- Canlı, S. (2019). Okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin destekleme ve yetiştirme kurslarına yönelik görüşleri. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 8(2), 479-501.
- Canpolat, U. ve Köçer, M. (2017). Destekleme ve yetiştirme kurslarının TEOG bağlamında Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin görüşlerine dayalı olarak incelenmesi. *AJESI - Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 7(1): 123-154
- Christensen, L.B., Jonson R.B. ve Turner, R.A. (2015). *Araştırma yöntemleri: Desen ve analiz*, (Çev. ed. Ahmet Aypay, 2. basım). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Creswell, J.W. (2003). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed method approaches* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Demir Başaran, S. ve Narinalp Yıldız, N. (2017). Türkiye’de ortaokullarda uygulanan destekleme ve yetiştirme kurslarına ilişkin öğretmen görüşleri. *International Journal of Eurasia Social Sciences*, 8 (29), 1152-117).
- Göksu, İ., ve Gülcü, A. (2016). Ortaokul ve liselerde uygulanan destekleme kurslarıyla ilgili öğretmen görüşleri. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 153-171.
- Ünsal, S. ve Korkmaz, F. (2016). Destekleme ve yetiştirme kurslarının işlevlerine ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(12), 87-118.
- Miles, M, B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded Sourcebook*. (2nd ed). Thousand Oaks, CA: Sage.

- MEB. (2014). Millî Eğitim Bakanlığı örgün ve yaygın eğitimi destekleme ve yetiştirme kursları yönergesi. http://mevzuat.meb.gov.tr/html/orgundestek_1/orgundestek_1.html (Erişim: 10.12.2018)
- Patton, M. (2002). *Qualitative research and evaluation methods*. (3rd Edition), London: Sage Publications.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri*. (Çev. Ed. M Bütün ve S Demir), Ankara: Pegem Akademi.
- Robson, C. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemleri, gerçek dünya araştırması*. (Çev. Ş Çinkır ve N Demirkasımoğlu), Ankara: Anı Yayıncılık.
- Saltık, E. Ş. (2015). Dershanelerin dönüşüm süreciyle ve eğitim teknolojilerinin bu süreçteki rolüyle ilgili düşünce ve planları. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. *Bahçeşehir Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü*. İstanbul.
- Toprakçı, E. (2010) The Reality of Primary Schools and Basic Education in Turkey E-IJER e- International Journal of Educational Research. Vol 1, No 1 (2010) Summer 2010 pp: 1-17 Full Paper: <http://www.e-ijer.com/tr/download/article-file/89704>
- Yıldırım, A. ve Şimşek H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (6. Baskı) Ankara: Seçkin.
- Yıldırım, H. H., Yıldırım, S. ve Ceylan, E. (2017). *Türkiye perspektifinden TIMSS 2015 sonuçları* (TEDMEM Analiz Dizisi 4). Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları.

Teachers' Views on the Supportive and Training Courses in Turkish Education System

Asts. Prof. İhsan Topcu

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi-Türkiye
ihstantopcu@cumhuriyet.edu.tr

Asts. Prof. Mustafa Ersoy

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi-Türkiye
ersoy.mustafa@gmail.com

Abstract

As being in many countries, it could be normal to give extra support and training to the students at schools. Complementary education and private courses have been supplied by private course centers for a long time in Turkey. When it started years ago, only a few students attended these courses since it was considered as a supportive course for some students who needed it. Yet, it has become a huge educational sector within years and left the formal schools and formal education behind. Seeing this fact, policy makers and ministry of education decided to close these private course centers. Instead, the ministry decided to supply these courses at schools after the normal education time or at weekends for all students whoever want to join it. So that the ministry planned to give chance to the students without paying any fee for it. These courses were opened in 2015. This study aims at revealing the teachers' opinions on these extra supporting and training courses supplied by schools out of the normal planned education time. It was planned as a qualitative study. Phenomenology, a type of qualitative research design which is used very often was preferred. Twenty teachers were determined as the study group and interviews were conducted with them about the study subject. Data were analysed via content analysis and findings of the study gained. Conclusions and suggestions were developed in accordance of the findings.

Keywords: Effective education, Supportive education, School courses, Complementary education

**E-International Journal
of Educational Research,
Vol: 10, No:3x, 2019, pp.61-75**

DOI: 10.19160/ijer.645227

*Received: 11.11.2019
Accepted: 17.12.2019*

Suggested Citation:

Topcu, i. & .Ersoy, M. (2019). MEB destekleme ve yetiştirme kurslarının öğretmen görüşleri kapsamında değerlendirilmes, *E-International Journal of Educational Research*, Cilt: 10, Sayı: 3, 2019, ss. 61-75, DOI: 10.19160/ijer.645227

EXTENDED ABSTRACT

Problem: Each country has an education system to supply educational services to its citizens effectively. The authorities in our country also try to develop and improve its education system. Ministry of national education in turkey has made many reforms and regulations. One of them is the Supportive and Training Courses (STC), started in 2015, applied in basic education and high schools. The related law regulated these courses do not clearly indicate the aims of these courses. Yet it is understood that the main objective is to give equal opportunities to the disadvantaged students so that they can complete their deficiencies, consolidate what they learn and also, they are well prepared for the common exams. This study aims at revealing the process, effectiveness and problems of these courses. It also aims at getting suggestions from the participant teachers on how to solve the problems and how to make these courses more fruitful and beneficial for the students. The research questions are formed as to understand why teacher take part in these courses, what teaching methods and materials they use, what problems are faced most and how to make these courses more effective.

Method: This is a qualitative study and phenomenology was preferred for the study. Phenomenology is one of the most used methods in qualitative researches. Study group was determined with the maximum diversity and criteria sampling. The criterion was to be one of the teachers who took part in those courses in the last three years. Study group was formed 20 teachers, 15 are males and five females. Among them there were different branches such as Math, Turkish, Science, English. The participants were coded as Ö1, Ö2, ... Ö 20, indicating as Teacher 1, Teacher 2, etc. Data were collected through semi-structured interview forms. The data obtained from the interviews were first written in raw data. Then, the data were interpreted through content analysis and descriptive analysis and the findings were obtained.

Findings: The study revealed that teachers' main reason to take part in these courses is to get extra income ($f=14$) and to increase their service scores ($f=7$). then comes the students' needs to complete their insufficiencies ($f=5$). Four teachers expressed it was their reason to repeat and consolidate the learn subjects in those courses. Three of the teachers said that they prepared their students to the common exams. It was understood that most teachers ($f=14$) preferred question and answer technique in these courses. Then comes the direct explaining method ($f=7$). The same number of the participants ($f=7$) solved sample questions for the central exam. Two of them reported that they use argumentation technique in these courses. Teachers used the same materials with the normal lessons in these courses. they said that teaching materials were supplied by the ministry of education and it is obligatory to use them in the courses. As for the contributions of these courses to the students, half of the participants ($f=10$) expressed that courses helped students to complete their insufficiencies and deficiencies. They emphasized that students had the chance to repeat and consolidate their lessons in these courses. Six teachers said the courses raised the students' academic success. Five teachers pointed out that students solved sample questions and prepared for the exams this way. The results proved that some teachers ($f=3$) had the idea that these courses increased students' motivation. However, two of the participants said that these courses were not beneficial for students. One important finding of this study is the problems faced with during these courses. Teachers were asked what problems they had while taking part in these courses. The first problem they expressed is the absenteeism. 11 Teachers stressed that students were mostly irregular to these courses. Other problems were listed as; reluctant students make problems in the courses ($f=7$). Students don't care these courses since they don't pay any fee for the course ($f=6$). Four participants said that students didn't have the right to choose their teachers and it was also a problem. Two participants deliberated on the materials used. According to the findings, teachers made some suggestions to make these courses more fruitful and beneficial. They ($f=13$) suggested that parents and students should be conscious about the courses. New materials

and sources should be used in the courses (f=6). Three of them stated that various courses should be opened not only for academic success but in different fields such as music, sports, fine arts, etc.

Results and Suggestions: *The findings of the research show that the primary aim of the teachers is to earn additional income and increase their service scores. Similar results were obtained in other studies (Göksu and Gülcü, 2016). In the courses, it was understood that the majority of the teachers used direct explaining, question-answer and test solving methods. We see that Ünsal and Korkmaz (2016, p. 109) also gained similar results. The problems experienced during the courses were determined as insufficiency of materials used, monotonous lectures by the same teachers, high student absenteeism and lack of motivation in the students. Incirci et al. (2017), Canpolat and Göçer (2017, p. 144) had similar results emphasizing the same problems. In accordance with the conclusions reached, suggestions have been developed for researchers, practitioners and policy makers in education.*